

fig i Retning af Potiphars Hustru. Hvis man vil skabe fremtidige jydsk Institutioner, skabe Landbrugsstoler og et større jydsk Bibliotek, saa kan man ikke paa nogen Maade give sig til at lægge disse Ting i Viborg eller i Viborgs umiddelbare Nærhed; og det forekommer mig da, at det, naar man dog ikke med denne Dame vil indgaa Egteskab, altsaa et varigt og fast Forhold, saa er det forkert at lægge et saadant Barn i hendes Arme, som et saadant Arkiv vilde blive. Skal der komme Noget ud af den aandelige jydsk Bevægelse, saa forekommer det mig umægtelig, at Aarhus uden Sammenligning er den bedste By; det er den jydsk By, som ikke alene vil holde sin Størrelse, men endog stadig være i Fremgang. Og lad mig tilføje: Jeg kunde meget godt tænke mig, at vi leve den Dag, da den holstenste Kanal bliver færdig og Seiladjen en stor Del af Aaret gaar igjennem denne Kanal, for de mindre Skibe og saa Seiladjen med store Skibe gaar gjennem Store Belt, maafe der da kunde skabes nye Midler til Aarhus' Stigen. Med andre Ord, jeg ser det ikke mere unaturligt, om man stræbte til i Aarhus at faae alle de Ting samlede med Hensyn til fremmed Skibsfart, som man her i Kjøbenhavn har indrettet. Jeg kan tænke mig, at hvis der nogensinde kommer Noget ud af dette Kanalprojekt, vil en stor Del af Handelen paa den Maade, jeg nævnte, føres ind til Aarhus, og denne By derigjennem hente nye Kilder til Stigen. Jeg tror, man da vil komme i en vanskelig Stilling, hvis man har lagt det jydsk Centralarkiv hen til Viborg. Denne By kan ganske vist have sin Fremtid, men den vil alligevel ikke blive til Noget ved Siden af Aarhus, og har man de andre større Institutioner, jeg omtalte, liggende i Aarhus, saa er der til syvende og sidst ikke Andet for, end at man ogsaa kommer til at flytte Arkivet fra Viborg til Aarhus. Altsaa jeg vil gjerne lægge et godt Ord ind for, at de, der mene, der kommer Noget ud af det jydsk Landslivs Rørelse, tænke paa, at denne Aftemning her i Virkeligheden gjælder det Hele, og at de maa overveie med sig selv, om der ikke derefter er mere Grund til at lægge Arkivet i Aarhus og der samle de Institutioner, man for Fremtiden i aandelig Henseende vil oprette for Sylland, end at lægge det i Viborg. Jeg tror ikke, at man kan paabe- raabe sig blot historiske eller antikvariske Grunde for at holde sig til en By, man ikke kan vente kan blive i det Hele noget Centralpunkt, og jeg mener med al Amerkjen- delse af Skjønheden og Herligheden i Vi-

borg, at man lægger Arkivet paa det rigtige Sted, naar man ikke lægger det i den gamle, men i den nye By.

Saug: Jeg er enig med den høitærede Minister i, at Ordet „Kredsarkiver“ ikke er heldigt, fordi „Kreds“ er et grimt tydsk Ord; men jeg mener dog ikke, at den høitærede Minister har truffet det rigtigste Ord, der kunde træffes, idet han har foreslaaet Ordet „Provinds“. Vi sige jo ganske vist „Provindslove“ om vore gamle Love, men Professor N. M. Petersen og Professor Martin Hammerich have gjort opmærksom paa, hvor uheldigt det er at bruge disse Ord og sagt, at man hellere skulde sige „Landstabslove“ i Stedet for „Provindslove“. Landstabs er et godt dansk Ord, men nu er det maafe for sent at komme med det, ellers vilde jeg foreslaa, at man brugte Ordet Landstabsarkiver i Stedet for Provindsarkiver. I det Hele taget mener jeg, at vi her i Thinget ikke tage Hensyn nok til vort Modersmaal. Vi synge jo nok i vore Sange, at Vort Modersmaal er deiligt, og at de tydsk Krummer skulle døef, men naar Talen er om, at der skal forberedes Lovforslag, og der skal lægges Bægt paa godt dansk Sprog, tager man meget lidt Hensyn dertil. Vore Love bære Vidnesbyrd om, at der tages kun meget lidet Hensyn til Modersmaalet, og jeg vil sige det her i Forbigaaende, at det var godt, om vi kom ind paa i de Love, vi give, at tage mere Hensyn til Modersmaalet, end vi gjøre. Med Hensyn til, hvor vi skulde lægge et saadant Landstabsarkiv, enten i Viborg eller i Aarhus, da vil jeg sige, at jeg seer ikke rettere end, at det Rigtige vilde være at faae det i Viborg netop for de gamle historiske Minders Skyld, der knytte sig til Viborg. Man kan sige: Hvad er det, dette Gamle, som jo ikke har Betydning længere? Men jeg svarer med Digteren: „Mindet lader som Ingenting, men er dog et lønligt Kilde- spring.“ Disse store historiske Minder har det ærede Medlem fra Viborg rullet op for os, saa jeg skal forbigaa det, og han har da ogsaa gjort det bedre, end jeg havde kunnet gjøre det. Med Hensyn til den Tanke, som det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) forleden kastede ud, at vi burde komme ind paa, nemlig snarest muligt at stræbe hen til at faae en videnskabelig Høistole i Aarhus eller en videnskabelig Høistole i Sylland — han nævnte, saavidt jeg husker, Aarhus — mener jeg rigtignok, at det kunde være rigtigt at gaa til Viborg. Jeg er enig med ham i selve Tanken, at vi maa have et Universitet til foruden det her i Kjøbenhavn, og i selve Sylland, men jeg tror, det er